

KODILA SOVHOOS

Kodila sovhoos on üks vabariigi esimesi sovhoose, mis moodustati pärast nõukogude võimu kehtestamist Eestis 1940. aastal. Esimeseks direktoriks sai Johannes Saia, kes määrati kohale 10. oktoobril 1940. aastal teenistuslepingu nr. 37 alusel, mis oli kinnitatud Eesti NSV Rahvakomissariaadi Põllumajandusosakonna poolt.

Sovhoosi esialgne suurus oli 1000 hektarit, millest põld moodustas 112 ha. Lehma oli majandis 120, hobuseid 30 ja sigu 15. Hiljem on aastate jooksul liidetud sovhoosiga mitmeid naabruses paiknevaid majandeid. Suuremad neist, "Punase Tähe" ja "Esimese Mai" kolhoos, ühinesid sovhoosiga 1956. aastal. Esimesest moodustati Palamulla ja teisest Kelba osakond. 1959. a. tuli juurde "Põlduri" kolhoos. Praegu ulatub sovhoosi pindala 6918 hektarini, millest haritav maa moodustab 2902 ha. Haritavatel maadel on valdavateks keskmise viljakusega liivsavimullad, millest tunduv osa on rähksed ja kivised. Kuivadel suvedel kannatavad need maad sageli põua all. Haritava maa keskmine mullaboniteet on 44 hindepunkti.

Liigniiskuse all kannatavatel maadel on tehtud kuivendustöid 1500 hektaril. Enamuse neist moodustavad turvastunud ja turvasmullad, millele on põhilises osas rajatud rohumaad. Lahendamist ootab majanditevahelise eelvoolu küsimus, mis võimaldaks kuivendada veel ca 500 hektari suuruse objekti. Majandi maade korraldamiseks ja massiividesse viimiseks jätkub töö nendel ala-

del, kus põldude suurus on veel väike (1-4 hektarit) ja need on sageli omavahel kiviaedadega ühendatud.

Taimekasvatustööde korraldamiseks on majandil kasutada mullastiku- ja väetistarbekaardid ning mineraalväetiste kasutamise plaan. Orgaanilise väetise koguse suurendamiseks on viimastel aastatel hakatud valmistama lisaks sõnnikule turbakomposte.

Põllumajanduskultuuride saagikus ja kogutoodang

	IX viisaasta- kul keskmiselt aastas	1979.a.
Teravili		
pind, ha	938	1170
saagikus, ts	18,8	25,0
kogusaak, t	1767	2931
Kartul		
pind, ha	137	120
saagikus, ts	131	131
kogusaak, t	1798	1576
Mitmeaastane põldhein		
pind, ha	328	179
saagikus, ts	30,6	39,7
Teravilja, kartuli ja sööda- kultuuride saagikus, sü	2007	2426

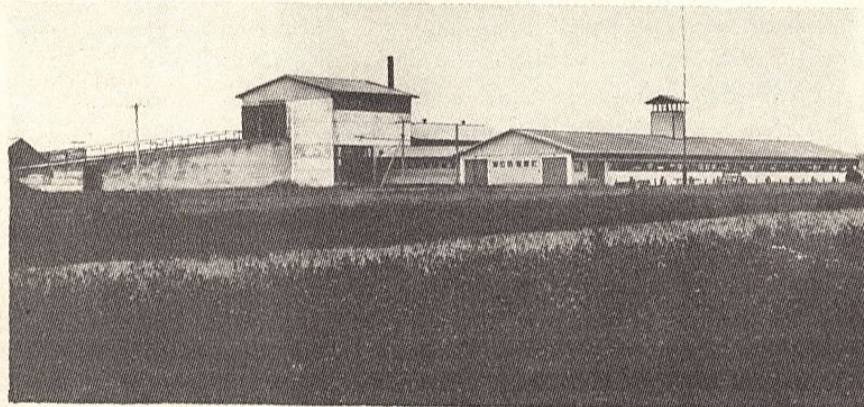
Sovhoosis on saavutatud viimastel aastatel taimekasvatuse arendamisel märkimisväärset edu, eriti teraviljakasvatuses. Näiteks on teravilja kogutoodang suurenenud X viisaastakul IX viisaastakuga võrreldes 56 %, mitmeaastase põldheina saagikus on tõusnud 10 tsentneri võrra jne. Edu töös on tagatud eelkõige uue ja paindumava juhtimissüsteemi kasutuselevõtmise tulemusena. 1971.a. kevadtöödeks organiseeriti osakondadevahelised mehhaniseeritud töögrupid ning määrati neile juhid, kes vastutavad tööde läbiviimise eest. Töö selline grupiviisiline organiseerimine on andnud häid tulemusi, on tõusnud tööviljakus ja paranenud tööaja kasutamine. Näiteks on nüüd traktoristile, kes varem osakonnas töötades pidi tegema päevas mitut tööd ja vahetama tihti haa-

keriistu, kinnistatud vastavalt hooajale üks kindel töö ja masin. Selle tulemusena on paranenud ka tehtud tööde kvaliteet.

Selline tööde organiseerimine on taganud hooajaliste tööde õigeaegse tegemise. Rida aastaid on olnud sovhoosi mullaharimise, rohusöötade varumise ja teraviljakoristuse töögrupid rajooni parimate hulgas.

Edukalt kulges see ka 1980. aastal. Esimeste hulgas täideti rajoonis heinavarumise plaan ning rohusöötade varumise plaan ületati 11 %-liselt.

Peamiseks sissetulekuallikaks on loomakasvatus. Selle arendamiseks on loonud soodsa eelduse taimekasvatussaaduste edukas tootmine. Majandis peetakse eesti mustakirjut tõugu veiseid ja eesti peekoni tõugu sigu. Piimakari asub 6 laudas, kusjuures üks lautadest on 200-kohaline ja lüpsiplatsiga, teised aga 100 loomaga, kus on rakendamisel tavaline töökorraldus. Noorkari on paigutatud kaheksasse lauta ja kasvatatakse üles vanusegruppide viisi isoleeritult, et ära hoida haiguste levikut.

Raka sigalad.

Loomakasvatussaaduste tootmine on suurenenud 1979. aastaks võrreldes IX viisaastaku viie aasta keskmisega piima osas 26 ja liha osas 11 % võrra.

Loomakasvatussaaduste tootmine

	IX viisaasta- kul keskmiselt aastas	1979.a.
Veiste arv	1513	1653
neist lehmi	543	694
Sigade arv	1592	1365
Piimatoodang lehmal, kg	3316	3433
Juurdekasv üle 2 kuu vanustel sigadel, g	405	431
Piima kogutoodang, t	1769	2421
Liha kogutoodang, t	376	428

Viie aasta plaaniliste ülesannetega on sovhoosi kollektiiv igal aastal toime tulnud ning 1979.a. I, II ja III kvartali töötulemuste põhjal oli rajooni sovhoosidevahelise sotsialistliku võistluse rändpunalipp Kodila sovhoosi käes.

Erilist tähelepanu nõuab sotsiaal-majanduslike plaanide elurakendamine. Sovhoosi piires on välja kujunenud sovhoosi keskasula ja abiasula "Pölduri" osakonnas. On ehitatud terve rida nii tootmishooneid kui ka elamuid, kuid tootmine laieneb ja see nõuab uusi kaasaegseid hooneid ja ehitisi. 1980.-1981. a. on ehitamisel kaks suuremat elamut, käib töö seakasvatusekompleksi ehitamisel, kust peab hakkama järgmisel viisaastakul tulema 500 tonni sealiha aastas, ehitatakse ja rekonstrueeritakse hooneid noorkarja pidamiseks jne. Viimastel aastatel on elavnenud majandis ehitustegevus majanduslikul teel ehitades.

Sovhoosi juhtivast kaadrist on enamik töötanud majandis juba pikemat aega. Näiteks töötab sovhoosis alates 1942. aastast endine Keskuse osakonna juhataja Martin Mägi, kes pärast nõukogude võimu taaskestamist 1944. aastal valiti sovhoosi ajutiseks juhtijaks. Aastatel 1950-1961 töötas sovhoosis direktorina Johannes Otsing. Praegune direktor Elmar Rees tuli majandisse pärast teda ja on majandit juhtinud peaaegu 20 aastat. Peazootehnik Koidula Maask juhib majandi loomakasvatust alates 1960. aastast, töuaretuszootehnik Feliks Volmer 1961.a., raamatupidajad Agnes

Lüpsja Asta Küket, farmibrigadir Evi Tomson, peazootehnik Koidula Maask ja laborant Laine Domberg.

Partorg Tõnis Tõnisson, direktor Elmar Rees ning kombainerid Kuido Talviste, Ants Domberg ja Ülo Sullakatko.

Mahler ja Velda Rees vastavalt 1953. ja 1962. aastast. Üle viieteistkümne aasta on töötanud kaadriinspektor Vaike Volmer, loomakasvatusebrigadirid Helje Eek ja Evi Tomson, direktori asetäitja Jüri Mutli, agronoom Tea Mutli jt. Ehitustööde juhataja Lembit Aare ligi veerandsada aastat jne. Kokku on sovhoosis 219 töölist ja teenistajat.

Tublimaid masinamehi on Kuido Talviste, kes tunneb igat masinat, olgu see traktor või kombain, autojuht-kombainer Ants Domberg, autojuhid Arved Torgo, Eldur Lehtsaar ja Johannes Metsalik, kelle autojuhistaaž sovhoosis on üle 20 aasta. Pensionär-traktorist Ivan Järvepera töötab majandis alates 1946.a. ja võtab veel osa hooajatöödest.

Traktorist Ivan Järvepera ja agronoom Tea Mutli.

Noorte mehhanisaatorite külvigrupp: külvajad Avo Erik, Olev Leidtorp ja Voldemar Okas ning autojuhid Ants Domberg ja Vello

Erm võitsid rajooni sotsialistlikus võistluses I koha nii 1979. kui 1980. aastal.

Söödatootmisel olid mullu ja tänava rajoonis esimeste hulgas E-280-1 Avo Erik ja E-301-1 Kalju Vardi ning Vello Erm ning heinapressil Valeri Hmelevski. Tublilt on töötanud aastaid mehhanisaatorid Mati Maiste, Heiki Radik, Evald Roosaar, Elmar Reede, Ülo Soone jt.

Oma panuse on andnud tööde paremaks kordaminekuks töökoja juhataja Kalev Nuut, vanemmehaanik Ülo Sulakatko ja agronoomid Hillar Mullas ning Olev Tulp. Viimaste aastate taimekasvatuse olukorra parandamiseks sovhoosis on teeneid energilisel peagronoomil Nuudo Ainumäel.

Kombainer Heiki Radik.

Loomakasvatuseks on juba aastaid paremaid töötulemusi saavutanud noorkarjatalitajad Ida Altmets, Valev Randnurm ja

Oie Jõearu, lüpsjad-karjatalitajad Asta Küket ja Dagmar Leemann, karjakud Marta Aljas ning seatalitaja Aino Erik.

Tublilt on sovhoosi abistanud aastaid EÕM-i rühm, aga ka kohaliku kooli õpilastest organiseeritud õpilasarühmad ning 1980.a. veel EÜE rühm, kes töötas sigala ehitamisel. Hooajatöödel on abiks olnud šeffettevõtete töötajad Tallinnast Eksperimentaalsest Taarakombinaadist ja Rakiste Katsetehasest "Pioneer".

Autojuhid Rein Ideon ja Johannes
Metsallik.

Lukksepp Kalju Vardi.

Paralleelselt tootmistegevusega on arenenud majandis ka kultuuri- ja sporditöö. Kodila ametiühingu klubil on häid kordaminekuid. 1970.a. alguses laulis ennast vabariiklikul isetegevusülevaatusel kuulsaks Kodila naisansambel. Praegu märgitakse rajooni kultuurielust rääkides alati ka Kodila a/ü. klubi nähteringi, kes tegutseb juba mitu aastat väga tublilt klubijuhataja Juta Blande juhendamisel.

Alates 1979.a. novembrist tegutseb komsomolialgorganisatsiooni eestvedamisel majandis noorteklubi, mis on vaatamata oma lühikesele eksisteerimisajale kohalike noorte hulgas hästi populaarseks saanud.

Mudilaste päev möödub lasteaias.

Ka sporditöös on olnud kordaminekuid. 1980.a. Kohila majandkonna mängudel saavutas Kodila sovhoosi esindus mitteametlikus arvestuses esikoha, kolm aastat järjest on sovhoosi võrkpalli-

naiskonna käes olnud Järlepa mängude karikas. Oodatud ja populaarne on majandis traditsiooniline vastlapäev, kus proovitakse jõudu mitmetel talialadel.

Aktiivselt on osalenud kõigi majandi ettevõtmiste eesotsas Tõnis Tõnissoni juhtimisel sovhoosi parteialgorganisatsioon, kes on praegu kolmekümneliikmeline. Suurt autoriteeti omavad majandirahva hulgas kommunistid Hillar Mullas, Jüri Mutli, Nuudo Aimonäe, Evi Tomson ja mitmed teised. Kommunistid on ikka ja alati tublimate hulgas ja seal, kus kõige raskem. Seepärast on loomulik, et sotsialistliku võistluse esimeste hulgas on alati ka parteialgorganisatsiooni liikmed Kalju Vardi, Avo Erik, Vello Ern ja mitmed teised.

Vaade keskuse elamutele.

Paljusid majandi töötajaid on autasustatud ordenite ja medalitega. Nende hulgas on sellised hinnatud töömehed nagu Kuido Talviste, Mati Maiste, Kuuno Veevel, Feliks Volmer ja Öie Jõearu.

Tänane Kodila sovhoosi kollektiiv teeb kõik selleks, et olla nende kahekümne seitsme mehe vääriline, kes kartmatult läksid 1941. aastal, relv käes, kaitsma kommunistlikke ideaale ja langetasid Suures Isamaasõjas. Kollektiivi lähim ülesanne on oma tubli tööga seda tõestada NLKP XXVI kongressi auks.

Kodila 'Nõis dit. 1787

© ENSV PM IJV, 1980

Совхоз "Кодила". На эстонском языке. Управление информации и внедрения Министерства сельского хозяйства Эстонской ССР. Таллин, ул. Техника, 24.
Toimetaja E.Narusk. Tehniline toimetaja E.Kiin. Korrektor M.Sepp.
Trükkida antud 29. 09. 1980. Paber 60x84/16. Trükipoognaid 0,75.
Tingtrükipoognaid 0,7. Arvestuspoognaid 0,54. Trükiarv 1200.
MB-07879. Tell. nr. 608. ENSV PM IJV. Tasuta